ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СЛУЖБИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE INTERNAL AUDIT SERVICE AT THE ENTERPRISE

Слюніна Т.Л.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Толстова А.С.

студентка,
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Sliunina Tetiana

V.N. Karazin Kharkiv National University

Tolstova Anastasiya

V.N. Karazin Kharkiv National University

У статті розглянуто перспективи розвитку служби внутрішнього аудиту на підприємстві. Потреба у внутрішньому аудиті зумовлена збільшенням масштабів діяльності підприємств і нездатністю системи обліку надавати інформацію, необхідну для своєчасного прийняття управлінських рішень. Якщо підприємство бажає дізнатися про стан справ у компанії, вивити сильні і слабкі боки її діяльності та попередити можливі ризики, воно звертається до внутрішнього аудиту. Незважаючи на рівень професіоналізму менеджменту, недосконалість і мінливість вітчизняної податкової системи робить питання контролю над діяльністю підприємства актуальним. Організувати внутрішній аудит можна за допомогою таких дій, як створення окремого підрозділу підприємства, аутсорсинг або косорсинг. А надана інформація буде корисною як для власників і керівництва, так і для багатьох підрозділів підприємства та зовнішніх аудиторів. Це допомагає підприємству працювати без збоїв, зберегти активи і вижити в умовах кризи.

Ключові слова: внутрішній аудит, подальший контроль, шахрайства, аналіз діяльності, ризики.

В статье рассмотрены перспективы развития службы внутреннего аудита на предприятии. Потребность во внутреннем аудите обусловлена увеличением масштабов деятельности предприятий и неспособностью системы учета предоставлять информацию, необходимую для своевременного принятия управленческих решений. Если предприятие желает узнать о состоянии дел в компании, выявить сильные и слабые стороны ее деятельности и предупредить возможные риски, оно обращается к внутреннему аудиту. Несмотря на уровень профессионализма менеджмента, несовершенство и изменчивость отечественной налоговой системы делает вопрос контроля над деятельностью предприятия актуальным. Организовать внутренний аудит можно следующими способами: создание отдельного подразделения предприятия, аутсорсинг или косорсинг. А предоставленная информация будет полезной как для собственников и руководства, так и для многих подразделений предприятия и внешних аудиторов. Это помогает предприятию работать без сбоев, сохранить активы и выжить в условиях кризиса.

Ключевые слова: внутренний аудит, последующий контроль, мошенничества, анализ деятельности, риски.

The article discusses the prospects for the development of the internal audit service at the enterprise. The need for internal audit is due to the increasing scale of enterprises and the inability of the accounting system to provide the information, which is necessary for timely management decisions. If the company wants to know about the state of affairs, identifies the strengths and weaknesses of its activities and prevent possible risks, it appeals to internal audit. Despite the level of professionalism of management, imperfection and variability of the national tax system makes the issue of control over the activities of the enterprise relevant.

Most inspections and audits carried out by external control entities only confirm the fact of violation. What cannot be said about the internal audit service, which helps to prevent negative phenomena, works ahead and eliminates the possible cause of the offense.

Given the volume of offenses and abuses identified by supervisory authorities, the introduction of an internal audit becomes a necessity. After all, fraud not only causes financial damage to the company, but also negatively affects their reputation and relationships with business partners, which in the future will lead to even greater losses.

Having an internal audit service is a signal to potential investors and lenders of good corporate management and generally makes good impression of the company. In addition, the existence of such a service allows the company to enter international capital markets, operate well, preserve assets and survive the crisis.

You can organize an internal audit by creating a separate division of the enterprise, outsourcing or co-sourcing. The advantages and disadvantages of each of the methods are discussed in more detail in the article. At the current stage, we see an ambiguous attitude to internal audit among businesses. This is due to managers' lack of understanding of its capabilities and the need to do business. However, internal audit can be an effective source of information for managers at all levels and will give business owners an assessment of the real state of affairs to make effective and appropriate management decisions.

Key words: internal audit, subsequent control, fraud, analysis of the activities, risks.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні внутрішньому аудиту не приділяється багато уваги, це підтверджують публікації вітчизняних авторів, у яких це питання розглядається досить поверхнево. Нині практичне застосування внутрішнього аудиту на підприємствах України обмежене та законодавчо регулюється лише для банків, міністерств та центральних органів виконавчої влади.

Потреба у внутрішньому аудиті зумовлена збільшенням масштабів діяльності, що ускладнює контроль центрального керівництва (власників) над усіма ланками управління і тим самим підвищує ризик помилок персоналу чи зловживань. Система обліку не може повною мірою відобразити інформацію, необхідну для своєчасного ухвалення управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів організації внутрішнього аудиту присвячено праці багатьох науковців, серед яких: В.І. Аранчій, Н.В. Спіцина [4], С.В. Брік, С.В. Кравцова [4], Т.В. Давидюк, А.П. Шот [5], Н.Ю. Єршова, В.Л. Корінев, Н.Ю. Мардус. Але постійні зміни у законодавстві та нормативних актах вимагають вдосконалення внутрішнього аудиту та його організації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Окремі фахівці і навіть керівники структурних підрозділів не завжди володіють достатнім рівнем знань і досвіду для ухвалення необхідних та вигідних для підприємства рішень, тому перспективою розвитку внутрішнього аудиту є високий рівень компетентності працівників такої служби. Своєю чергою, відсутність компетентних спеціалістів може нанести компанії збитків чи навіть зробити банкрутом.

Постановка завдання. Метою статті є виділення перспектив розвитку служби внутрішнього аудиту на підприємстві, аналіз існуючих способів організації внутрішнього аудиту, а також виділення можливих загроз для підприємств, які нехтують упровадженням служби внутрішнього аудиту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наявність служби внутрішнього аудиту на під-

приємстві зумовлена недосконалістю і мінливістю вітчизняного законодавства і податкової системи, про що свідчить рейтинг країн із найменш ефективною податковою системою, складений Всесвітнім банком, згідно з яким Україна посідає місце у першій двадцятці серед усіх країн світу. Тому кожне збільшення податкового тиску державного бюджету України збільшує сектор «тіньової» економіки.

Отже, питання контролю над діяльністю підприємства залишаються актуальними, незважаючи на рівень професійності менеджменту.

Внутрішній аудит можна порівняти з рентгеном підприємства. Він «сканує» стан справ у компанії, виявляє сильні і слабкі боки її діяльності та попереджає можливі ризики. Це допомагає підприємству працювати без збоїв, зберегти активи і вижити в умовах кризи. Для сучасної української практики поняття внутрішнього аудиту є новим, однак із кожним роком усе більше підприємств приходять до розуміння важливості ролі такої служби як елемента управління, так і консультативної одиниці компанії.

В Україні діяльність служби внутрішнього аудиту регламентується законодавчо лише для банківських установ та прописана у Стандартах внутрішнього аудиту. Упровадження такої служби є обов'язковим як для банківських установ, так і для страхових компаній та державного сектору.

Уважається, що головна мета проведення внутрішнього аудиту – виявити невідповідності в роботі системи внутрішнього контролю. Але оскільки внутрішній аудит проводять у компанії з ініціативи керівництва, він може охоплювати як окремі процеси або проекти, так і діяльність організації у цілому. А отже, крім моніторингу системи внутрішнього контролю, може переслідувати різні цілі, серед яких:

- підготовка до зовнішніх перевірок (виявлення невідповідності, помилок і системних проблем у діяльності і документообігу);
- збереження активів та оптимізація їх використання;
- виявлення заборгованості та нестач;
- виявлення фактів зловживань і корпоративного шахрайства;

- перевірка достовірності звітності (бухгалтерської і фінансової);
- оптимізація оподаткування;
- оцінка надійності підрядників;
- поліпшення діяльності організації.

Створення служби внутрішнього аудиту є необхідним ще й тому, що надана нею інформація буде корисною як для власників і керівництва, так і для багатьох підрозділів підприємства та зовнішніх аудиторів, від результатів діяльності яких залежатимуть майбутні управлінські рішення. Сьогодні є декілька способів організації внутрішнього аудиту: це може бути створення окремого підрозділу на підприємстві, аутсорсинг чи косорсинг.

Здебільшого необхідність у внутрішньому аудиті з'являється у великих та середніх підприємств через розгалуженість їхньої організаційної структури. Загальна ціль внутрішнього аудиту полягає у контролі діяльності підприємства та її регулюванні для досягнення економічних вигід та мінімізації ризиків. Співробітники підрозділу внутрішнього аудиту не тільки контролюють автономні підрозділи, виявляють та аналізують найбільш перспективні напрямки розвитку, вони ще надають консультації з організаційних питань, допомагають у вирішенні та, найголовніше, упередженні проблем у сфері законодавства, фінансів, а також за напрямками діяльності. Ще однією перевагою організації саме підрозділу внутрішнього аудиту є допомога та подальший контроль над усуненням виявлених у ході перевірки помилок чи майбутніх ризиків.

Наявність служби внутрішнього аудиту є сигналом для потенційних інвесторів та кредиторів про гарне корпоративне управління та взагалі виставляє підприємство у гарному світлі. Окрім того, наявність такої служби дає змогу підприємству вийти на міжнародні ринки капіталу. Через певні правила та обмеження великих бірж служба внутрішнього аудиту є запорукою внесення цінних паперів компанії до котирувальних списків.

Безумовно, впровадження окремого підрозділу внутрішнього аудиту має свої труднощі, і якщо підприємство зважиться на цей крок, воно буде вимушене зіткнутися зі складнощами підбору кваліфікованих кадрів, слабкою законодавчою базою та бути готовим до зміни застарілих принципів управління.

Однак якщо ці складнощі вдається подолати, підприємство матиме дієвий інструмент контролю, який функціонуватиме на підприємстві постійно та зможе надавати необхідну інформацію за вимогою керівництва на відміну від сторонніх аудиторів, які матимуть доступ до результатів діяльності підприємства лише під час перевірки.

Під час своєї роботи працівники підрозділу внутрішнього аудиту користуються даними організаційного, фінансового та економічного стану

підприємства, а також консультуються з працівниками інших підрозділів. До того ж вони мають безпосередній інтерес у забезпеченні ефективної діяльності підприємства, адже це матиме вплив і на них як працівників цього підприємства.

Що стосується аутсорсингу, то цей підхід набув широкого застосування у світі та вважається досить перспективним. Однак в Україні до аутсорсингу звертається досить мала кількість підприємств порівняно зі США чи Європою, де він давно використовується.

Залучення незалежної організації для проведення внутрішнього аудиту не завжди є більш вигідним рішенням із фінансового погляду. Незважаючи на те що компанія отримує послуги високого рівня, оскільки наймає висококваліфікованих фахівців для виконання певних завдань, рівень поінформованості консультантів про процеси, ризики, системи корпоративного управління і внутрішнього контролю організації може виявитися недостатнім для надання якісних послуг.

Аутсорсингові компанії, що надають такі послуги, забезпечують гнучкість щодо кількості фахівців, необхідних для виконання специфічних завдань, та можливість залучення фахівців на короткий термін. Тоді як служба внутрішнього аудиту провадить свою діяльність постійно, а отже, зможе негайно відреагувати у разі виникнення якоїсь ризикової ситуації чи запобігти їй.

Залучені зі сторони фахівці не будуть здійснювати моніторинг виконання перевірок на постійній основі або не здійснюватимуть його зовсім. Відповідальність за надані послуги, як правило, обмежується умовами договору на надання послуг у сфері внутрішнього аудиту. Так що зацікавленість самих консультантів у виконанні поставлених завдань якісно нижче, ніж у фахівців усередині компанії. Українською важливо оцінювати всі ризики аутсорсингу. Підприємство може зіткнутися з такою проблемою, як перевитрата коштів, через недостатній контроль або потребу залучення нових спеціалістів, необхідність яких не передбачили на етапі прорахунку витрат та складання угоди.

Під час аутсорсингу конкретна функція повністю стає сферою відповідальності зовнішнього агента, тоді як косорсинг передбачає поділ функцій і відповідальності між замовником і зовнішнім контрагентом.

Косорсинг поєднує у собі два попередні способи організації внутрішнього аудиту. Вибір саме такого типу взаємин з агентом відбувається, якщо у підприємства відсутня необхідність передавати проєкт цілком або ж це зумовлено економічною доцільністю, оскільки передати тільки частину проєкту дешевше. Причиною так само може бути бажання працювати за проєктом паралельно, щоб максимально застрахувати себе від провалу і досягти зростання ефективності діяльності від роботи в кооперативному форматі.

Варто зазначити, що косорсинг – значно більш витратний спосіб організації контролю, особливо порівняно з аутсорсингом, оскільки вам доведеться оплачувати роботу і своїх співробітників, і аутсорсинг.

Незважаючи на всі переваги заснування служби внутрішнього аудиту, власники не поспішають створювати такі підрозділи на своїх підприємствах, вважаючи це тратою коштів, адже переконані у якості системи внутрішньогосподарського контролю. Безумовно, внутрішній контроль має здійснюватися на кожному підприємстві та бути добре організованим. Однак його може бути недостатньо для великих та середніх підприємств, діяльність яких має розгалужену структуру.

Після порівняння мети, завдань, предмету, пріоритетів та характеру перевірки внутрішньогосподарського контролю та внутрішнього аудиту (табл. 1) можна зазначити, що внутрішньогосподарський контроль призначений для поточного контролю, як внутрішній аудит перевіряє та аналізує минулі, поточні та майбутні періоди для ефективної діяльності підприємства.

Внутрішній аудит є необхідним інструментом внутрішнього контролю, а служба внутрішнього аудиту допоможе упередити виникнення шахрайств і порушень під час провадження діяльності підприємства. Зважаючи на обсяги правопорушень та зловживань, виявлені контролюючими органами, впровадження служби внутрішнього аудиту стає необхідністю.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика внутрішньогосподарського контролю та внутрішнього аудиту

Відмінна ознака	Внутрішньогосподарський контроль	Внутрішній аудит
Мета	Контроль правильності ведення госп. діяльності, виявлення шахрайства та помилок, перевірка повноти і правильності облікових записів, а так само достовірності та своєчасності підготовки фін. звітності	Удосконалення організації ведення внутрішнього контролю, оцінка результативності та ефективності роботи механізму контролю на підприємстві, запобігання порушенням
Предмет перевірки	Усі види діяльності підприємства (господарська, виробнича, фінансова)	Фінансова звітність підприємства та всі ділянки діяльності підприємства
Завдання	Завдання визначає керівництво, вони можуть бути спрямовані на контроль законності, достовірності та правильності здійснення господарської діяльності	Завдання визначає керівництво, вони можуть бути спрямовані на те, щоб передбачити ситуацію з ризиками, запобігти порушенням, а так само оцінити надійність і ефективність існуючої системи контролю (контроль достовірності та правильності складання фінансової звітності)
Хто здійснює	Головний бухгалтер або уповноважена ним посадова особа / керівники підрозділів	Відділ внутрішнього аудиту, створений за спеціальним розпорядженням
Пріоритет перевірки	Упевненість у правильності і достовірності інформації, відображеної в документах	Виявлення причин порушень і невідповідностей із метою прийняття управлінських рішень
Функції	Організація і координування дій, спрямованих на забезпечення схоронності активів, перевірка надійності облікової інформації, підвищення ефективності операцій, дотримання запропонованої політики та процедур компанії	Дослідження окремих операцій підприємства, оцінка та контроль відповідності цих операцій, відображених у бухгалтерському обліку, оцінка внутрішньої системи контролю підприємства
Документи, що регламентують діяльність	Внутрішній документ підприємства	Положення про службу внутрішнього аудиту, посадові інструкції
Характер перевірки	Поточний контроль діяльності	Попередній контроль діяльності
Ефективність контролю	Чим більше перевірок і невідповідностей, тим ефективніше контроль	Чим ефективніше коригувальні дії, тим ефективніше контроль
Законодавчі вимоги	Обов'язковий для всіх	Обов'язковий для підприємств, коло яких визначено законодавством
Період перевірки	Поточний звітний період	Минулі, поточні, майбутні періоди

Джерело: побудовано авторами

Більшість перевірок і ревізій, що проводять суб'єкти зовнішнього контролю, несуть фіскальний характер і лише підтверджують факт порушення. Що не можна сказати про службу внутрішнього аудиту, яка дає змогу запобігти негативним явищам чи працює на випередження та усуває можливу причину виникнення правопорушення.

Усесвітнє дослідження економічних злочинів та шахрайства за 2020 р. свідчить, що 51% опитуваних в Україні стали жертвами шахрайств за останні два роки, і третина опитаних постраждали від 2 до 5 разів за цей період [2]. Такі незаконні дії можуть здійснюватися як третьою стороною, так і співробітниками організації. І хоча кількість шахрайств, скоєних співробітниками організацій, зменшилася за останні два роки, кількість шахрайств, скоєних третьою стороною, збільшилася порівняно з 2018 р. (рис. 1).

Відсутність служби внутрішнього аудиту або її неефективна робота призводить до значних фінансових утрат організації (рис. 2).

Проведені дослідження показали, що майже половина опитаних організацій в Україні не проводить або проводить лише неформальну перевірку та постійний моніторинг доброчесності своїх контрагентів. Та лише 59% організацій провели розслідування випадків шахрайств [2]. Однак за наявності відповідного механізму контролю, до якого відносять внутрішній аудит, таких збитків удалося б уникнути. Дослідження у цій галузі показали, що 40% випадків шахрайства були виявлені за допомогою різних механізмів контролю, серед яких:

- моніторинг підозрілих дій – 14%;
- корпоративна безпека – 8%;
- управління ризиками шахрайства – 6%;

- внутрішній аудит (плановий) – 6%;
- ротація персоналу – 3%;
- аналітика даних – 3% [2].

Слід зауважити, що шахрайства наносять не тільки фінансових збитків компанії, а й негативно впливають на їхню репутацію та відносини з бізнес-партнерами, що в майбутньому призведе до ще більших збитків.

Переваги впровадження служби внутрішнього аудиту є очевидними, однак не кожний керівник зважається на цей крок через відсутність коштів на таке нововведення. Проте не слід забувати, що служба внутрішнього аудиту має на меті збільшення прибутків, зниження собівартості й підвищення ефективності роботи свого підприємства, а отже, виявляє та акумулює кошти не тільки на своє утримання, а й на подальше вдосконалення діяльності всього підприємства.

Для поліпшення рівня внутрішнього аудиту та розвитку цього напрямку в Україні слід звернути увагу на такі рекомендації:

- поліпшення регулювання внутрішнього аудиту з боку законодавства з подальшим розробленням і впровадженням нормативних актів, що регулюватимуть діяльність внутрішнього аудиту;
- удосконалення організації внутрішнього аудиту та методики його проведення;
- підвищення якості методик внутрішнього аудиту;
- підвищення якості підготовки фахівців із внутрішнього аудиту (упровадження відповідної спеціальності у вищих навчальних закладах);
- робота над питаннями аудиторської етики та ін.

Робота над цими питаннями у довгостроковій перспективі зміцнить позицію та авторитет внутрішнього аудиту в Україні.

Рис. 1. Категорія суб'єктів, які скоїли шахрайство по відношенню до організації в Україні у 2018 та 2020 рр.

Джерело: побудовано за даними [1; 2]

Рис. 2. Сума фінансових збитків у доларах США, які зазнала кожна організація від економічних злочинів та/або шахрайства в Україні протягом 2018 та 2020 рр.

Джерело: побудовано за даними [1; 2]

Висновки. Після проведеного дослідження можна зробити висновок, що внутрішній аудит являє собою не тільки інструмент своєчасного виявлення зловживань та шахрайств, а й є системою, націленою на запобігання виникненню помилок та приховання недоліків, а також механізмом із виявлення ризикових зон у діяльності підприємства та мінімізації їхнього впливу на роботу суб'єкта господарювання.

Нині є три основних способи організації внутрішнього аудиту на підприємствах: створення служби внутрішнього аудиту на підприємстві, аутсорсинг та косорсинг. Після порівняння ознак кожного зі способів стає зрозуміло, що для забезпечення якісного, всебічного, та безперервного контролю не тільки поточного періоду, а й минулих і майбутніх періодів, необхідне впровадження служби внутрішнього аудиту на підприємстві. Метод аутсорсингу не зможе забезпечити такої глибини перевірки та зацікавленості в її результатах. А метод косорсингу хоча і матиме схожі результати за рахунок кооперативної діяльності внутрішніх і зовнішніх аудиторів, однак витрати на проведення внутрішнього аудиту таким методом будуть значно перевищувати витрати на утримання служби чи аутсорсинг.

Під час аналізу внутрішнього аудиту та внутрішньогосподарського контролю та порівняння їх мети, завдань, предмету, пріоритетів та характеру перевірки стає зрозуміло, що ці дві ланки контролю доповнюють, але не замінюють одна одну. Тому для провадження ефективної

діяльності підприємству необхідно організувати гарний внутрішньогосподарський контроль та впровадити службу внутрішнього аудиту не тільки для забезпечення контролю, а й оптимізації діяльності.

Після аналізу економічних злочинів та шахрайств на українських підприємствах, а також фінансових збитків, спричинених такими шахрайствами, можна зробити висновок, що ефективність функціонування внутрішнього контролю знаходиться на низькому рівні, це дає підстави говорити про необхідність підвищення рівня підготовки співробітників, відповідальних за здійснення контролю, упровадження служби внутрішнього аудиту або підвищення кваліфікації співробітників такої служби, адже від діяльності систем контролю на підприємстві залежать економічна безпека та фінансовий стан підприємства.

На сучасному етапі ми бачимо неоднозначне ставлення до внутрішнього аудиту серед суб'єктів господарювання. Це пояснюється нерозумінням управлінцями його можливостей та необхідності для провадження бізнесу, що призводить до використання служб внутрішнього аудиту тільки з метою виявлення фальсифікацій чи інших недоліків. Однак внутрішній аудит може стати ефективним джерелом інформації для управлінців усіх ланок та дасть власникам бізнесу оцінку реального стану діяльності для прийняття ефективних та адекватних управлінських рішень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Клімчак М. Всесвітнє дослідження економічних злочинів та шахрайств 2018: результати опитування українських організацій. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/pwc-gecs-2018-ukr.pdf>.
2. Клімчак М. Всесвітнє дослідження економічних злочинів та шахрайств 2020: результати опитування українських компаній. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2020/gecs-ua-2020-ukr.pdf>.
3. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту : Наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1219-11#Text>.
4. Спіцина Н.В., Кравцова С.В. Внутрішній аудит: підходи до визначення, відмінності від зовнішнього аудиту. *Бізнес Інформ. Серія «Економіка»*. 2020. № 5. С. 342–348.
5. Шот А.П. Аналіз впливу служби внутрішнього аудиту на діяльність суб'єктів господарювання. *Бізнес Інформ. Серія «Економіка»*. 2020. № 1. С. 278–284.

REFERENCES:

1. [Legal Act of Ukraine] (2011). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1219-11#Text> (accessed 08 May 2021).
2. Klimchak M. Vsesvitnie doslidzhennia ekonomichnykh zlochyniv ta shakhraistv 2018 : rezultaty opytuvannia ukrainskykh orhanizatsii [World Economic Crime and Fraud Survey 2018: Survey Results of Ukrainian Organizations]. Available at: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/pwc-gecs-2018-ukr.pdf> (accessed 08 May 2021).
3. Klimchak M. Vsesvitnie doslidzhennia ekonomichnykh zlochyniv ta shakhraistv 2018 : rezultaty opytuvannia ukrainskykh kompanij [World Economic Crime and Fraud Survey 2018: Survey Results of Ukrainian Companies]. Available at: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2020/gecs-ua-2020-ukr.pdf> (accessed 08 May 2021).
4. Shot A.P. (2020) Analiz vplyvu sluzhby vnutrishnjogho audytu na diialnistj sub'ektiv ghospodarjuvannja. [Analyzing the Impact of the Internal Audit Service on the Activities of Economic Entities]. *Biznes Inform*, vol. 1, pp. 278–284.
5. Spicyna N.V., Kravcova S.V. (2020) Vnutrishnij audyt: pidkhody do vyznachennja, vidminnosti vid zovnishnjogho audytu. [Internal Audit: Approaches to Definition, Differences from External Audit]. *Biznes Inform*, vol. 5, pp. 342–348.